

Likabehandlingsplan för Fryshuset Gymnasium

En plan om skolans arbete mot diskriminering,
trakasserier och kränkande behandling

Läsåret 2023-2024

Fastställd på Skolkonferensen 2023-05-03

Innehållsförteckning

Rubrik	Sida
1. Inledning	2
2. Redogörelse och utvärdering av föregående års insatser	2
2.1 Planerade åtgärder för läsåret 2022-2023	2
2.2 Redogörelse och utvärdering av arbetet	2
3. Kartläggning och analys av risker och behov	3
3.1 Enkät om trygghet, studiero, trivsel, undervisning och likabehandling	3
3.2 Incidentrapporter	5
3.3 Samtal med elever	6
3.4 Samtal med lärare och övrig skolpersonal	6
3.5 Analys av orsakerna och arbetet framåt	6
4. Förebyggande åtgärder 2023-2024	7
4.1 Åtgärd 1 – Normer i förändring	7
4.2 Åtgärd 2 – Elevernas kunskap om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	9
4.3 Åtgärd 3 – Riktade insatser utifrån behov på respektive program	10
5. Definitioner av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	11
5.1 Diskrimineringsgrunder	11
6. Handlingsplaner vid fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	12
6.1 Handlingsplan vid fall av trakasserier och kränkande behandling mellan elever	12
6.2 Handlingsplan vid fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan vuxen och elev	13
7. Aktuella lagar och andra källor	14
8. Bilagor och blanketter	14

1. Inledning

Fryshuset Gymnasiums målsättning är att vara en skola som skapar goda förutsättningar för eleverna att utveckla: 1) kunskaper och förmågor utifrån sina förutsättningar, 2) nyfikenhet och förståelse för andra genom möten och 3) engagemang och ansvar för sin omvärld. För att det ska vara möjligt behöver skolan präglas av en miljö som kännetecknas av trygghet, kreativitet, samspel och goda relationer. Likabehandlingsarbetet på skolan är en viktig del i arbetet att skapa förutsättningar för en sådan miljö, liksom att säkerställa att vi förebyggande och aktivt jobbar för att vara en skola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Enligt skollagen måste varje skola i Sverige ha en plan mot kränkande behandling. Vi väljer att kalla den för *Likabehandlingsplanen*. Denna plan innehåller en redogörelse och utvärdering av hur vi jobbat med likabehandlingsarbetet under föregående läsår, en kartläggning och analys av eventuella risker för kränkningar och en redogörelse för de mål och åtgärder som vi ska jobba med framåt. Planen innehåller också de rutiner vi jobbar utifrån om någon skulle bli diskriminerad, trakasserad eller kränkt.

Likabehandlingsplanen arbetas fram under ledning av skolans förstelärare i likabehandling, i år Lisa Hoffman Carlsson och Emelie Blücher, tillsammans med representanter från skolledning, lärare, elevhälsa och elever.

2. Redogörelse och utvärdering av föregående läsårs åtgärder

2.1 Planerade åtgärder för läsåret 2022-2023

Temat för åtgärderna i Likabehandlingsplanen förra läsåret var *bemötandekultur*. Med bakgrund i kartläggningen av risker för kränkningar såg vi att det var centralt att jobba med hur vi på skolan bemöter varandra och jobba för att det i högre utsträckning sker med vänlighet och respekt. Arbetet planerades att genomföras på olika nivåer, för att nå hela skolan och fånga de olika sammanhang där elever och personal möts. Exempelvis var en åtgärd att diskutera och arbeta med bemötandet på både klass- enhet- och skolnivå, för att sedan på respektive nivå ta fram en plan med konkreta insatser.

Ytterligare en åtgärd var att säkerställa att all personal på skolan har grundkunskaper i medling. Detta för att i ett tidigt skede kunna medla mellan elever för att på så sätt undvika att konflikter mellan elever eskalerar.

2.2 Redogörelse och utvärdering av arbetet

För att följa upp och utvärdera skolans arbete med bemötandekultur har en genomlysning genomförts under HT-22 och VT-23. Genomlysningen har bestått av flera olika delar och involverat både personal och elever. Under höstterminen har alla arbetslag på skolan besvarat en enkät med frågor kring hur de arbetat med bemötandekultur och likabehandling under

HT-22 samt hur de planerar att arbeta framåt. För att få djupare förståelse för svaren i enkäten har intervjuer med utvecklingsledarna på varje program genomförts. Vidare har personal på skolan även deltagit i en workshop där likabehandlingsfrågor diskuterats.

För att ytterligare bredda förståelsen för skolans arbete med bemötandekultur har även elever deltagit i genomlysningen. Eleverna har bland annat gett sin syn på hur arbetet med bemötandekultur sett ut på skolan, vad de anser skulle kunna utvecklas ytterligare samt hur elevinflytandet i likabehandlingsfrågor kan bli mer kontinuerligt. Samtalen har skett på skolans enhetsråd vilket resulterat i att röster från flera program lyfts fram. För att öka elevinflytandet kommer vi under nästa läsår fortsätta hitta former för elevdeltagande i skolans likabehandlingsarbete.

Vad som framgår i genomlysningen är att det sker mycket likabehandlingsarbete på skolan och att det finns ett stort intresse för dessa frågor både hos personal och elever. Stora delar av likabehandlingsarbetet genomförs inom ramen för ordinarie undervisning. Några exempel är att det genomförts ämnesövergripande projekt om HBTQI, teman om näthat och ett integrationsprojekt på ES. Andra delar av likabehandlingsarbetet genomförs på särskilt uttalade arenor: klassråd, enhetsråd och skolstyrelsen. Det framgår i genomlysningen att de flesta klasserna i någon form diskuterat likabehandlingsplanen och bemötandekulturen på skolan, och frågan har följts upp och fördjupats på enhetsråd och i skolstyrelsen. Exempel på arbete som genomförts är framtagande av klassrumskontrakt, genomgång av centrala begrepp om likabehandling och gruppstärkande övningar i klassen. Dock visar genomlysningen att i vilken utsträckning man har jobbat med insatserna i likabehandlingsplanen för 2022-2023 skiljer sig åt mellan enheterna och programmen, vilket föranleder fördjupad analys.

En annan utmaning som genomlysningen visar på är att olika program på skolan upplever olika utmaningar i arbetet, framförallt vad gäller teman som man ser ett behov av att arbeta vidare med (exempelvis cancelkultur, normer, mångfald m.m.). Många önskar även mer fortbildning i relevanta ämnen för att på ett tryggare och mer fördjupat sätt kunna bemöta eleverna.

3. Kartläggning och analys av risker och behov

Syftet med kartläggningen är att upptäcka risker för kränkande behandling, för att i nästa steg analyserar orsakerna och utifrån det sätta upp mål för likabehandlingsarbetet framåt. På skolan jobbar vi kontinuerligt med olika typer av kartläggningsmetoder, varav några redogörs för nedan. Målet är att både fånga elevernas uppfattning om kränkningar, men också lärare och övrig skolpersonal.

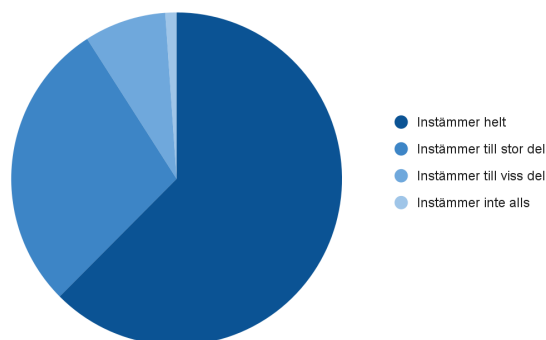
3.1 Enkät om trygghet, studiero, trivsel, undervisning och likabehandling

Under slutet av höstterminen 2022 genomförde eleverna på skolan en enkät om trygghet, studiero, trivsel, undervisning och likabehandling. I relation till kartläggningsarbetet är det i

första hand upplevelsen av trygghet och likabehandling som aktualiseras. Enkäten besvarades av cirka 70% av skolans elever.

De frågor som handlar om den upplevda tryggheten uppvisar goda resultat. 91% av eleverna instämmer helt eller till stor del i påståendena relaterade till trygghet (både att de känner sig trygga i klassrummet och på övriga skolan). På skolan brukar vi generellt ha goda resultat när det kommer till den upplevda tryggheten, men detta är den bästa siffran sedan vi systematiskt började mäta tryggheten 2012.

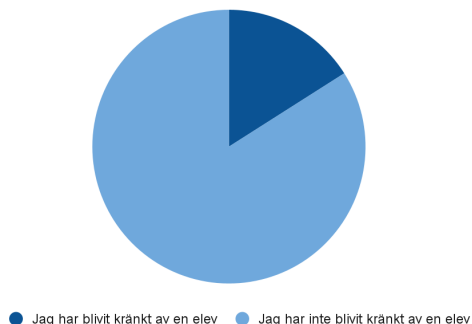
Den sammantagna upplevelsen av trygghet

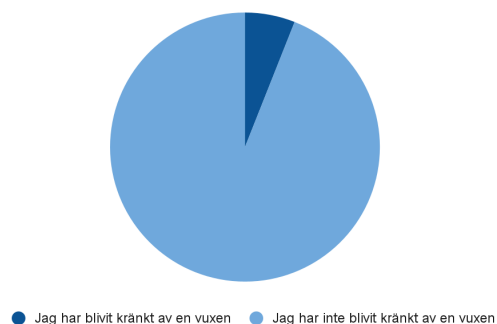
De frågor som handlar om likabehandling på skolan uppvisar ett varierat resultat. På en övergripande nivå kan vi se att förekomsten av kränkningar, både mellan elever och mellan elever och lärare, är relativt liten. 84% av eleverna svarar att de inte har blivit utsatta för kränkning av något annan elev och 94% att de inte har blivit utsatta av någon vuxen på skolan. Samma siffra (94%) gäller för att man som elev inte upplevt sig diskriminerad av personal på skolan.

Den vanligaste typen av kränkning mellan elever är att man blivit utsatt för nedsättande kommentarer och att man känner sig utfrysst (exempelvis genom blickar och kroppsspråk). Den vanligaste typen av kränkning mellan elev och personal är också att man upplever att exempelvis en lärare har sagt någon nedsättande kommentar. När det kommer till diskriminering är det kön, följt av könsöverskridande identitet och etnisk tillhörighet som är de tre mest förekommande grunderna för den upplevda diskrimineringen.

Upplevda kränkningar mellan elever

Upplevda kränkningar mellan elev och personal

Mot bakgrund av att det uppenbarligen förekommer kränkningar (och i viss mån diskriminering) finns det behov av att fortsatt prioritera åtgärder i syfte att skapa en trygg skolvardag för alla. Särskilt oroande är att det i enkäten framkommer att av de som upplevt sig kränkta har nästan hälften upplevt det mer än en gång under höstterminen. Samtidigt bör i det i sammanhanget poängteras att det i enkäten är upplevelsen av kränkningar och diskriminering som mäts och att en enkät sällan fångar den komplexitet som den här typen av frågor handlar om. Det medför att resultatet måste analyseras med viss försiktighet och följas upp i andra forum (exempelvis genom samtal med eleverna).

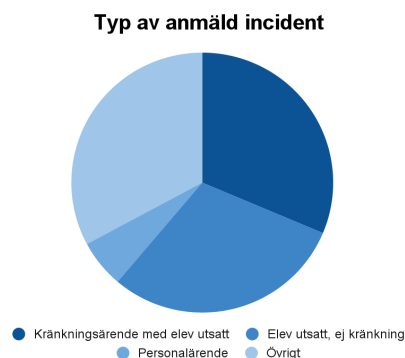
Några av frågorna handlar om i vilken utsträckning man som elev upplever att vuxna på skolan agerar om de ser att elever har en konflikt och om man känner att man skulle få hjälp av vuxna på skolan om man blev kränkt eller mobbad. På båda frågorna är det cirka 4% av eleverna som svarar att de inte alls upplever att vuxna reagerar eller skulle fungera som stöd i en utsatt situation. Det motsvarar cirka 30 elever på vardera fråga. En annan fråga handlar också om vilka dokument på skolan relaterade till likabehandling som man känner till. På den frågan svarar 60% att de känner till skolans likabehandlingsplan och 40% att de känner till skolans ordningsregler. Givet att vi jobbar för att medvetandegöra eleverna om det arbete skolan gör och vilka lagar och regler som gäller får det betraktas som en dålig siffra.

3.2 Incidentrapporter

På skolan sammanställer och analyserar vi antalet incidenter på årsbasis. 2022 skrevs totalt 66 incidentrapporter på skolan (22 st under VT och 44 st under HT), vilket är en ganska stor minskning jämfört med 2021 då det skrevs 91 incidentrapporter på skolan. Beroende på vilken typ av incident som inträffar skiljer sig arbetsgången åt (exempelvis hanteras alla kränkningsärenden av huvudmannen, ofta tillsammans med skolläda. Det innebär att vi har en grov kategorisering av incidenterna i fyra typer: 1) kränkingsärende med elev utsatt 2) elev utsatt, ej kränkning 3) personalärende 4) övrigt. 2022 såg fördelningen ut enligt diagrammet nedan. Av det framgår att den vanligaste typen av incident involverar en eller flera elever. Det är ungefär lika många incidenter som kategoriserats som kränkingsärende, som incidenter där elever blivit utsatta på andra sätt. Kategorin övrigt står i år för ett stort antal incidenter (22 st), vilket exempelvis innefattar skadegörelse och vissa ärenden relaterade till droger.

Statistik som samlas in, men som inte framgår i diagrammen, är var på skolan incidenten inträffat. 2022 var den vanligaste platsen för en incident i klassrummet (29 st av 66 st).

Korridorer/trapphus/hissar utgjorde den näst vanligaste platsen (18 st av 66 st). I övrigt är fördelningen relativt jämnt fördelad mellan exempelvis matsal, utanför skolans område, offentlig plats på Fryshuset, replokal och skolgård. Observera att detta inte nödvändigtvis speglar var de flesta incidenterna inträffar, utan handlar om vilka incidenter som rapporterades. Sannolikt finns ett mörkertal när det gäller antalet incidenter på skolan och det är naturligt att incidenter i de miljöer där lärare och andra vuxna vistas uppmärksammas i högre grad.

3.3 Samtal med elever

Det som framkommit från genomlysningen är att eleverna är positiva och tycker att majoriteten på skolan bemöter varandra med respekt. I svaren ger de flera konkreta exempel på arbetet som skett på skolan under läsåret, exempelvis i form av teambuildande aktiviteter, föreläsningar kopplade till diskrimineringsgrunderna samt temadagar.

Det eleverna önskar mer av är fler samarbeten över årskurserna och programmen, fler elevledda aktiviteter och temadagar om likabehandling och centrala begrepp i ämnet. Åtgärder likt detta anser eleverna kommer öka medvetenheten och kunskapen i dessa frågor.

3.4 Samtal med lärare och övrig skolpersonal

I genomlysningen som gjorts tillsammans med lärare och övrig skolpersonal ser vi att det sker mycket likabehandlingsarbete på skolan (se exempelvis redogörelsen av läsårets arbete ovan). En av de största utmaningarna i arbetet är enligt personalen tidsbrist. Det är svårt att hitta gemensam tid för att planera moment kopplat till olika teman, skapa kontinuitet i arbetet, men också att planera in schemabrytande dagar då detta tar tid från den ordinarie undervisningen. Likaså önskar majoriteten mer fortbildning/föreläsningar kopplat till relevanta likabehandlingsfrågor (exempelvis cancelkultur, normer och mångfald m.m.). Vidare anser många att likabehandlingsarbetet behöver samordnas och prioriteras ännu mer på skolan. Avslutningsvis har vi kunnat se att behoven kopplat till likabehandling skiljer sig åt på de olika programmen, vilket är viktigt att ta med sig i planeringen av framtida åtgärder.

3.5 Analys av orsakerna och arbetet framåt

Utifrån kartläggningen ovan framgår att det finns en del att jobba vidare med när det kommer till likabehandlingsarbetet. Fryshuset Gymnasium är en stor skola, med en heterogen elevgrupp och många olika program. Det i sig skapar utmaningar i relation till hur likabehandlingsarbetet kan och bör organiseras. Vidare finns det ramfaktorer som i begränsad utsträckning går att styra över. Vi har exempelvis de lokaler som vi har, i form av matsal, korridorer och ytor där vuxna inte alltid kan ha uppsyn. Att jobba för att minimera antalet otrygga platser på skolan är såklart alltid prioriterat, men ett förebyggande arbete för att

eleverna inte ska kränka varandra (oavsett plats) måste vara överordnat.

I kartläggningen framkommer att alla elever på skolan inte känner till att vi har en likabehandlingsplan och att många är osäkra på vad exempelvis en kränkning innebär. En förklaring till det kan vara att skolan inte gett rätt förutsättningar för personalen att diskutera dessa frågor med eleverna eller att vi inte hittat gynnsamma former för arbetet. Flera lärare återkommer i kartläggningen till att likabehandlingsarbetet behöver få högre prioritet och samordnas mer på skolan, exempelvis i form av gemensamma föreläsningar kopplat till relevanta teman. Likaså är det viktigt att hitta åtgärder som alla program, utifrån de behov man identifierar i sin elevgrupp, känner att de kan arbeta med utifrån sina egna förutsättningar.

Mot bakgrund av det kommer tre åtgärder prioriteras särskilt i nästa års likabehandlingsarbete på skolan:

- **Åtgärd 1** – Normer i förändring
- **Åtgärd 2** – Elevernas kunskap om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- **Åtgärd 3** – Riktade insatser utifrån behov på respektive program

Vad dessa åtgärder innebär beskrivs mer ingående i nästa del. Viktigt att notera är att detta inte innebär att det inte också bedrivs likabehandlingsarbete i andra forum. Exempelvis kommer ökad trygghet och trivsel vara en prioriterad fråga när delar av skolan byggs om under sommaren. Skolan trygghetsvärdar driver också ett aktivt arbete för att hela tiden nå fler elever och skapa en miljö där alla känner sig välkomna. Sist men inte minst bör det arbete som varje dag bedrivs i klassrummet för att skapa trygghet, studiero och utveckla elevernas förmåga att förstå och känna med andra nämnas. Inget arbete är lika viktigt som det.

4. Förebyggande åtgärder 2023-2024

4.1 Åtgärd 1 – Normer i förändring

Normer i samhället ändras i snabb takt och inte sällan är unga tidiga med att anamma nya normsystem. Som vuxna i skolan behöver vi både ha kunskap om hur normerna förändras bland unga, förhålla oss till dem och kunna bemöta dem – både med nyfikenhet och ett kritiskt öga. Inte minst blir det viktigt mot bakgrund av skolans helhetsidé där en av de bärande delarna är att Fryshuset Gymnasium är en mötesplats där olika människor, tankar och idéer välkomnas och samverkar.

Under de senaste decennierna har vi sett en positiv utveckling kopplad till normkritik och att unga i allt högre grad problematiserar och tar ställning mot normer som begränsar och bygger på gamla privilegier. På skolan jobbar många lärare aktivt med dessa frågor, men i takt med en framväxande cancelkultur i samhället finns det också behov av att arbeta med vad som sker när

normsystem förändras och vad det innebär för det fria ordet.

I kartläggningsarbetet och analysen framkom att många lärare önskar ökade kunskaper om normer som dominerar bland unga idag, liksom vad det innebär att tillhöra olika minoritetsgrupper i samhället. Det framkom också en önskan om att tillsammans diskutera hur vi i skolan bemöter unga, förhåller oss till olikheter och värnar om den gemensamma värdegrunden. Utifrån elevernas perspektiv har det framkommit att de upplever att vuxna på skolan inte alltid förstår deras perspektiv och att de bemöts negativt på grund av det. Vi ser också i enkäten som genomfördes under höstterminen att elever ibland upplever sig kränkta och diskriminerade av lärare. Fördjupad analys av de svaren har visat att det delvis handlar om att man som elever känner sig illa bemött, exempelvis kopplat till etnicitet och könstillhörighet.

Målsättning med åtgärden

- Stärka personalens kunskaper om normer och normkritik, exempelvis utifrån begrepp som mångfald, inkludering, intersektionalitet och cancelkultur.
- Öka tryggheten bland personalen i deras möte med elever från olika bakgrund och med olika normsystem.
- Ge personalen verktyg att lyfta svåra frågor med eleverna, möjliggöra dialog och problematisera olika normer.
- På sikt bidra till att både personal och elever känner sig trygga på skolan och minska de konfliktytor som kan leda till kränkningar, diskriminering och trakasserier.

Insats och ansvariga

- Utbildningsinsatsen leds av Shade Amao, Cornelia Karlsson och Liam Sallmander, vilka representerar olika verksamheter på Stiftelsen Fryshuset.
- Utbildningen genomförs under HT-23 och VT-24 och består av tre delar: 1) Behovsorientering 2) Kunskapsinhämtning 3) Uppföljning.
- Hela skolans personal deltar.

Uppföljning

- Arbetet följs upp och utvärderas kontinuerligt på olika sätt och i olika sammanhang. Dels genom att kollegiet tillsammans reflekterar över utbildningens effekter vid det avslutade tillfället. Dels genom att låta en fokusgrupp utvärdera arbetet och bidra med värdefulla insikter framåt. Fokusgruppen kommer att sättas ihop och ledas av förstelärare Emelie Blücher.
- På sikt är förhoppningen att det också i de enkäter som genomförs med elever ska gå att skönja effekter av åtgärden. Exempelvis att färre känner sig kränkta på grund av könsöverskridande identitet eller etnisk tillhörighet.

4.2 Åtgärd 2 – Elevernas kunskap om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

I kartläggningsarbetet och analysen framkom att alltför många elever inte vet vad centrala begrepp inom likabehandlingsarbetet innebär och att nästan hälften av skolans elever (enligt genomförd enkät) inte hade kunskap om Likabehandlingsplanen och dess innehåll. I samtal med personal har det också framkommit att det ibland är svårt att veta när man ska lyfta dessa frågor med eleverna. Mot bakgrund av detta är en åtgärd inför kommande läsår att öka elevernas kunskap om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Målsättning med åtgärden

- Öka elevernas kunskap om vad diskriminering, trakasserier och kränkande behandling innebär. Genom att öka elevernas kunskap om begreppen, lagar och regler är förhoppningen att det också leder till ett minskat antal kränkningar och ökat engagemang för frågorna.
- Öka elevernas kunskap om skolans likabehandlingsarbete. Genom att öka kunskapen om exempelvis Likabehandlingsplanen får eleverna en större medvetenhet om både skolans och sina egna rättigheter och skyldigheter. Det i sin tur kan sannolikt bidra till att eleverna i högre grad verkar för en trygg skola, fri från kränkande behandling.
- Öka elevernas kunskap om var de ska vända sig om de är utsatta eller får vetskap om kränkningar eller annat oönskat beteende. Det i sin tur möjliggör för skolans personal att agera, verka för att det inte sker igen och stärker det förebyggande arbetet.

Insats och ansvariga

- Varje klass ska vid minst två tillfällen innan höstlovet arbeta med likabehandlingsplanen och dess innehåll (förslagsvis på mentorstid). Vid det ena tillfället står olika begrepp i centrum och vid det andra tillfället själva likabehandlingsplanen och dess innehåll. Förstelärarna i likabehandling ansvarar för att det finns presentationer som övrig personal kan använda i det här arbetet. Varje arbetslag ansvarar för att bereda tid för detta arbete och varje mentor för att det sedan genomförs.
- Förstelärarna i likabehandling skapar en bank för material kopplat till arbetet. Förutom ovan nämnda presentationer kan banken innehålla lektionsaktiviteter och övningar kopplade till likabehandling. All personal har sedan möjlighet att fylla på med tips och idéer.
- På skolan bildas en elevgrupp som har till syfte att jobba med likabehandlingsfrågor för hela skolan och testa material som kan användas i undervisningen. Gruppen leds av förstelärarna i likabehandling.
- Skolledningen skapar ett årshjul för likabehandlingsarbetet och avsätter tid i kalendariet för att skapa struktur och säkerställa att viktiga ramfaktorer är uppfyllda.

Uppföljning

- Arbetet följs upp och utvärderas på olika sätt och i olika sammanhang. Exempelvis genom att låta en fokusgrupp utvärdera arbetet och bidra med värdefulla insikter framåt. Fokusgruppen kommer att sättas ihop och ledas av förstelärare Emelie Blücher.
- På sikt är förhoppningen att det också i de enkäter som genomförs med elever ska gå att skönja effekter av åtgärden. Exempelvis att fler elever känner till skolans likabehandlingsplan och de rutiner som finns kopplade till det. Liksom att färre elever anser att de har blivit utsatta för kränkande behandling eller liknande.

4.2 Åtgärd 3 – Riktade insatser utifrån behov på respektive program

Återkommande i både den genomlysning som gjorts av innevarande läsårs likabehandlingsarbete och det kartläggningmaterial som samlats in är att skillnaderna mellan programmen är stora. Det gäller både i relation till vilka delar av likabehandlingsarbetet som behandlas och vilka behov som finns i respektive elevgrupp. För att kunna tillmötesgå de olika behov som finns och skapa ett friutrymme för respektive program kommer den sista åtgärden för läsåret 2023-2024 vara av öppnare karaktär och utgå från de utmaningar som finns närmast.

Målsättning med åtgärden

- Med utgångspunkt i programmets elevgrupp/grupper identifiera behov kopplade till likabehandlingsarbetet och jobba aktivt med dessa behov. På så sätt är målet att hitta specifika insatser, som därmed känns mer angelägna att jobba med och i förlängningen sannolikt ger större effekt än generella inriktade insatser.

Insats och ansvariga

- Varje arbetslag gör en analys av de behov som finns på programmet (kan vara i relation till hela programmet, en specifik klass eller en mindre grupp elever).
- Utifrån analysen planeras insatser som sedan genomförs någon gång under läsåret (kan vara exempelvis i form av tema på mentorstid, ämnesövergripande projekt, i ett specifikt ämne)
- Genomförda insatser sammanställs för att kunna spridas till övriga arbetslag på skolan.
- Hela arbetslaget deltar i planerandet. Utvecklingsledarna har ett särskilt ansvar för att sammanställningen görs. Försteläraren ansvarar för insamlingen och spridningen av lärdomar.

Uppföljning

- Arbetet följs upp genom ovanstående insamling av vad respektive arbetslag har genomfört och effekterna av arbetet kommer att följas upp och utvärderas på olika sätt beroende på vad insatserna har haft för karaktär.

5. Definitioner av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

- **Diskriminering** innebär att någon blir sämre behandlad än någon annan (missgynnad) i en likartad situation och att det har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (se nästa del). Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Diskriminering kan endast ske mellan vuxen och elev, ej mellan elev och elev. En maktobalans måste råda för att diskriminering ska kunna ske.
- **Trakasserier** är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.
- **Sexuella trakasserier** innebär att trakasserierna är sexuella på något sätt. Förutom kommentarer och ord kan det vara blickar eller att någon till exempel tafsar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.
- **Kränkande behandling** (såsom det är definierat i skollagen) är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkningar kan ske både mellan elever och mellan elever och vuxna.

5.1 Diskrimineringsgrunder

Det finns sju diskrimineringsgrunder som omfattas av lagens diskrimineringsförbud:

- **Kön.** Begreppet kön innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck.** Med könsidentitet och könsuttryck avses i lagen att någon inte definierar sig som kvinna eller man, eller genom sin klädsel (eller på annat sätt) ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födelsen. Begreppen omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr. Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner.
- **Etnisk tillhörighet.** Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Nationellt ursprung betyder att personer har samma nationstillhörighet, som till exempel finländare, polacker eller svenskar. Etniskt ursprung innebär att personer har ett relativt enhetligt kulturmönster. Som exempel kan nämnas att en person tillhör någon av de nationella minoriteterna såsom samer och romer. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering.
- **Religion eller annan trosuppfattning.** Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och

etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd.

- **Funktionsnedsättning.** Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.
- **Sexuell läggning.** Lagen definierar sexuell läggning som homosexuell-, heterosexuell- och bisexuell läggning.
- **Ålder.** Ålder innebär uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering.

6. Handlingsplaner vid fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Om en lärare eller annan personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten anmäls det till programrektor, som i sin tur anmäler till huvudmannen (i enlighet med Skollagen 6 kap 10 §). Huvudmannen ansvarar sedan för att utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och vid behov vidta åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtid.

Anmälningsförfarandet sker via en så kallad *incidentrapport* (som också används vid andra former av incidenter). Nedan följer de handlingsplaner som vi jobbar efter på skolan.

6.1 Handlingsplaner vid fall av trakasserier och kränkande behandling mellan elever

1. Vid en incident sammanställs en incidentrapport av lärare, rektor/programrektor eller övrig personal som fått kännedom om incidenten. Omständigheterna kring incidenten rapporteras på blanketten [Incidentrapport](#).
2. Programrektor överlämnar skyndsamt incidentrapporten till huvudmannens representant.
3. Huvudman beslutar, i samråd med ansvarig rektor/programrektor, om eventuella åtgärder för att förhindra fortsatt kränkande behandling, eller om så krävs, ytterligare utredning utöver incidentrapporten på blanketten [Underlag för utredning av kränkande behandling](#).
4. Vid beslut om eventuell ytterligare utredning ger huvudman rektor/programrektor uppdraget att genomföra denna.
5. Om utredningen visar att åtgärder behöver sättas in för att förhindra fortsatt kränkande behandling ska dessa beslutas i samråd mellan rektor/programrektor/huvudman och ska skyndsamt sättas in.
6. Programrektor och mentor genomför samtal med eleven som genomfört kränkningen. Om eleven är under 18 år kontaktas också vårdnadshavare.
7. Om inga hinder föreligger bistår EHT samt trygghetsvårdar vid behov programrektor

och mentor vid samtalen. Både den som blivit kränkt och den som kränker erbjuds stöd i den form som situationen kräver.

8. Uppföljning genomförs enligt datum som står i *Incidentrapport* eller *Underlag för utredning av kränkande behandling* och samtalen leds av programrektor och/eller mentor. Rektor/programrektor meddelar huvudmannen resultatet av uppföljningen.
9. Om kränkning eller trakasserier ej upphört kan en varning utfärdas av rektor enligt Skollagen 5 kap 11 §.
10. Vid ytterligare förseelse kan rektor besluta om avstängning i högst två veckor – enligt Skollagen 5 kap 17-18 §§. Om eleven är under 18 år informeras också socialnämnden.
11. Om kränkningen fortsätter, kan skolans styrelse besluta om förvisning från skolan i högst tre terminer. Beslutet kan överklagas.
12. Eventuell polisanmälan görs av målsägaren.

6.2 Handlingsplan vid fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan vuxen och elev

1. Elev som upplever sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt av vuxen vänder sig personligen eller via vårdnadshavare till personal på skolan. En incidentrapport sammanställs om incidenten. Omständigheterna kring incidenten rapporteras på blanketten [Incidentrapport](#).
2. Programrektor överlämnar i skyndsam ordning incidentrapporten till huvudmannens representant.
3. Huvudman beslutar, i samråd med ansvarig rektor/programrektor, om eventuella åtgärder för att förhindra fortsatt kränkande behandling, eller om så krävs, ytterligare utredning utöver incidentrapporten på blanketten [Underlag för utredning av kränkande behandling](#)
4. Vid beslut om eventuell ytterligare utredning ger huvudman rektor/programrektor uppdraget att genomföra denna.
5. Om utredningen visar att åtgärder behöver sättas in för att förhindra fortsatt kränkande behandling ska dessa beslutas i samråd mellan rektor/programrektor och huvudman och skyndsamt sättas in.
6. Den som blivit anmäld/tilltalad informeras om så önskas tillsammans med facklig representant.
7. Båda parter bereds möjlighet till samtal med varandra. Rektor bevakar att inblandade möts som jämställda parter och vid samtalet kan i fallet övriga relevanta parter som t ex vårdnadshavare, mentorer, rektorer, eller annan representant delta. Vid behov bistår EHT vid samtalet samt erbjuder både den som blivit kränkt och den som kränker stöd i den form som situationen kräver.
8. Uppföljning genomförs enligt datum som står i *Incidentrapport* eller *Underlag för utredning av kränkande behandling* och samtalen leds av rektor/programrektor som också meddelar huvudmannen resultatet av uppföljningen. Eventuella ytterligare åtgärder beslutas och vidtas av rektor eller parterna själva vid denna uppföljning. Den dokumenterade informationen som är av betydelse för EHT:s arbete delges dem.

9. Eventuell polisanmälan görs av målsägaren.
10. Rektor/programrektor bevakar att konflikten får en varaktig lösning.
11. Vid fall av att elev kränker eller trakasserar en lärare är detta en arbetsmiljöfråga och behandlas utifrån gällande regelverk.

7. Aktuella lagar och andra källor

[Skollagen \(2010:800\) Se särskilt kap. 5 och 6](#)

[Diskrimineringslagen \(2008:567\), SFS 2016:828](#)

[Förordning \(2006:1083\) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling](#)

[FN:s barnkonvention](#)

[Diskriminering inom utbildningsområdet \(DO\)](#)

8. Bilagor och blanketter

[Ordningsregler 2023 - Fryshuset Gymnasium](#)

[Incidentrapport](#)

[Underlag för utredning av kränkande behandling](#)